

904/24

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CATECHISMUS
RELIGIONIS
CHRISTIANÆ

Compendiosè propo-
situs, & sacrarum litera-
rum testimoniis confirma-
tus.

ERDELYI MUZEUM
KÖNYVTÁRSÁG

*Ex ore infantium & lacten-
tium disposuisti laudem.*
Psal. 8. 3. Matth. 21. 16.

ALBÆ JULIÆ

M. DC: XXXIII.

Az az:

A' KERESZTYE-
NI VALLASNAK ÉS
HÜTNEKRövid Kérdésekben
és feleletekben foglalta-
tott, szent irasbeli bizonysa-
gokkal megh erősítettet
summája, avagy ve-
leje

A még fiatalabb nemzedék és ifjú
szopo gyermeksékének szajokból
rendeltet véhez, vinni a te di-
tseretedet. Pál. 8. 3. Matt. 21. 16.

FEJIRVARATT

M. DC. XXXIII

LIBRI SACRÆ SCRIP- TURÆ

Numero sexaginta sex.

<p>LIBRI VETERIS Testamenti novem & triginta.</p>	<p>LIBRI NOVI TE- stamenti septem & viginti.</p>
--	---

Quinq; libri Moſis.
Geneti. Exodus. Levit
eus. Numeri. Deuterono-
mium.

Duodecim libri hi-
ſtorici.

Iofaz unus. Iudicum
unus. Ruth unus. Duo
Samuelis. Duo Regum.
Duo Chronicorum. Ef-
dræ unus. Nehemiꝯ unus.
Eſther unus.

Quinq; libri poëti.
Iob. Pſalmi. Proverbia.
Eccleſiaſtes. Canticum
canticorum.

Septendecim libri
prophetici.

Eſaias. Ieremias pro-
phetia, & Threni. Eze-
chiel. Daniel. Hoſeas. Io-
el. Amos. Obadias. Ionas.
Micha. Nahum. Habaſuc.
Sophonias. Haggæus. Za-
charias. Malachias.

Quatuor Euan-ge-
lia.

Matthæi. Marci. Lucæ.
Iohannis.

Acta Apoſtolorum

Quatuordecim Epi-
ſtola Pauli Apo-
ſtoli.

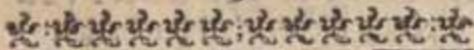
Ad Romanos. Dux ad
Corinthios. ad Galatas.
ad Ephelioſ. ad Philip-
penſes. ad Coloſſenſes.
Dux ad Theſſalonicenſes.
Dux ad Timotheum. ad
Titum. ad Philemonem.
ad Hebræos.

Septem Epistoła Ca-
tholica.

Iacobi una. Dux Petri.
Tres Iohannis. Iudæ una.

Liber propheticus.

Apocalypſis Iohannis.

CATECHISMI SACRI

Scopus & Partes.

1. *Qua est unica tua consolatio in vitâ & in morte?*

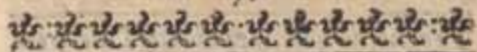
Quòd animo pariter & corpore, siue vivam, siue moriar, fidissimi Domini & Servatoris mei JESU CHRISTI sum proprius; qui me ab omni potestate diaboli liberauit; meque ita conservat, ut omnia salutis meae servare oporteat.

Rom. 14. 2.) Siue vivimus, siue morimur, Domini sumus. (1. Pet. 1. 19) Redempti eius pretioso sanguine Christi. (Rom. 8. 3) Novimus, his qui diligunt Deum, omnia simul adjumento esse ad bonum.

2. *Quot sunt tibi scire necessariae ista consolatione fruente, beate vivas & moriaris?*

Tria Primum, quanta sit miseriae meae magnitudo. Secundum, quo pacto ab omni miseria liberer.

Ter.

AZ

KERESZTYENI HŰT-
RE VALORŐVIDTA-
NITASNAK

Czélja és Részei.

1. *Missoda tenéked egygyetlen egy vigasztalásod életedben és halálodban?*

Ez, hogy mind testestől lelkestől, akar élyek, akar hallyak, az én hűséges Uramnak és megválto JESUS CHRISZTUSOMNAK tulajdona vagyok, ki engemet az ördögnek minden hatalmából meg szabadított, és még most is úgy tart, hogy mindenek az én idvőiségemre szolgállyanak.

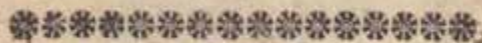
Rom. 14: 3) Aka: élyünk akar halljunk, de az Vréi vagyunk (1. Pet. 1: 10) Meg va: tarratok az Christusnak dragalatos véréve. (Rom. 3: 25) Tudgyuk hogy azoknak az kik az ISTENT szeretik, mindanek javok a vagynak.

2. *Hány dolgokat kell tenéked tudnod, hogy ez vigasztalással élve, boldogul lehessen életed és halálod?*

Hármat: Elsőt, melly nagy légyen az én nyavalyáságom. Másodikat: mimodon szabadulhassak meg minden nyavalyáságomból. Harmadikat: minemű haláladással ter-

Tertium, quam gratiam Deo pro,
eâ liberatione debeam.

Matth. 23. v. 28. 29) Venite ad me omnes, qui fatigati estis & onerati; & ego refocillabo vos. Tollite jugum meum super vos, & discite à me, quòd mitis sum, & humilis corde; & invenietis requiem animabus vestris.

PARS PRIMA,

de

Miseriâ hominis.

3. Unde tuam miseriam agnoscis?

Ex lege Dei.

Rom. 1. 20) Per legem est agnitio peccati.

4. Quid à nobis postulat lex Dei?

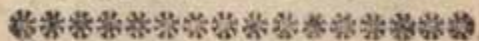
Id nos docet Christus summum
Matth. 22.

Diliges Dominum Deum
tuum ex toto corde tuo, ex totâ
animâ tuâ, ex totâ cogitatione
tuâ, & ex omnibus viribus
tuis. Istud est primum &
maximum mandatum.

Secun-

tozzam az Istennek ezért a' meg szabadításért.

Matth. 11 v. 28. 29) Iđjjetek én hozzam mindnyájan, a' kik megfáradtatok; és én meg nyugtatlak titeket. Vegyétek fel az én igamot, és tanuljátok én ıdlem, hogy enfacid vagyok, és alázatos szívű, és nyugodalmat találtok az t. lelkeiteknek.

E L S Ő R E S Z.

az.

Embernek nyavalyáságos
voltáról.

3. *Honnan isméried az te nyavalyáságodat?*

Az Istennek Törvényéből.

Roman 3 10) Az hűnek ismérte; az Törvény által vagyom.

4. *Mit kíván mi tőlünk az Istennek Törvényét.*

Megraniz minket arra Christus Urunk egy summában sz. Mathénak 22 részében.

Szeressed az te Uradot Istenedet tellyes szivedből, tellyes lelkedből, tellyes gondolatiadból, és minden erődből: ez az első és a' legnagyobb parantsolat. A' másod-

cundum autem simile est huic,
 Diliges proximum tuum sicut
 teipsum. Ab istis duobus man-
 datis tota Lex & Prophetæ
 pendent.

5. *Num. hac omnia perfectè servare
 potes?*

Minimè. Naturâ enim propensus
 sum ad odium Dei & proximi.

Eph. 2. 3) Naturâ eramus filii iræ.

6. *Unde existit hac nature humane pra-
 vitas?*

Ex lapsu Adami & Evæ; ita ut
 omnes in peccato concipiamur &
 nascamur.

Rom. 5. 12) Per unum hominem peccatum in mun-
 dum introiit (*Psal. 51. 7*) En in iniquitate forma-
 tus sum, & in peccato fovit me mater mea.

7. *Num. Deum peccatum dimittit impu-
 nitum?*

Nequaquam. Imò verò justissi-
 mo iudicio præsentibus & æternis
 suppliciiis punit.

Deut. 29. 26) Maledictus omnis qui non permanet
 in verbis, quæ scripta sunt in libro legis, ut ea
 faciat.

dik pedig hasonlatos ehez; Szeressed a' te felebaratodat mint tennem magadot. E' két parancsolatoktól függenek mind a' Törvény s mind a' Prophetak.

5. *Megtarthatodé sükéllésen mind azeket?*

Semmiképpen nem: mert természet szerént hajlando vagyok az Istennek és felebaratomnak gyűlölésére.

Eph. 2. 3.) Természet szerént haragnak fiaj valánk.
6. *Honnan vagyon vallyon az emberi természetnek ilyen nagy romlottsága?*

Az Adamnak és Evának esetekből, úgy hogy immár mindnyájan a' bűnben fogottassunk és születtesünk.

Rom 5. 12.) Egy ember által jött bé ez világta az bűn Ps 51. 7.) Imé en az én szívemben fogottatram, és az én anyám bűnben melegített engemet az méhében.

7. *Nemde az Isten az bűnt nagyobb büntetés nélkül?*

Semmiképpen nem: hanem sokkal inkább igaz ítéletiből mind üdö szerént s mind örökké való büntetésekkel meg bünteri.

Deut 27. 26.) Atkozott valaki meg nem marad mind a' törvénynek, valamellyek meg írtatka' Törvénynek könyveiben, hogy azokat tse'ekedje.

P A R S S E C U N D A,

de

Liberatione Hominis.

8. *Quoniam igitur temporalibus & aeternis
partibus obnoxii sumus, citne via, qua Deo
reconciliemur?*

Necesse est vel per nos, vel per
alium satis faciamus?

Gen. 2. 17.) De fructu arboris scientiae boni & mali, de isto ne comeditis, nam in quo die comederis de eo, utique moriturus es. (Rom. 7. v. 14.) Quae legi erat impotentia, DEVS suo iustus Esu nullo, pro peccato, condemnavit peccatum in carne, ut jus illud legis compleatur in vobis.

9. *Possumusne per nos ipsos satis facere?*

Nulla ex parte; quin etiam debi-
tum in singulos dies augemus?

Matth. 5. 12.) Remitte nobis debita nostra.

10. *Qualis ergo quarendus Mediator?*

Qui verus quidem homo sit, ac
perfectè justus, & simul etiam ve-
rus Deus?

Matth. 7. 14.) Ecce vitgo concipiet, & pariet filium, & vocabis nomen eius immanuel.

11. *Quis autem est ille Mediator?*

Domini noster JESUS CHRIS-
TUS

MÁSODIK RÉSZ,

az

Embernek meg szabadittarásáról.

8. *Mivel az ért mind ideig s mind pedig örökké való büntetésekre méltok vagyunk, vagyoné tehát valami út az melyen az Istennek meg békéltünk?*

Szükség hogy vagy mi magunk tegyünk eleget, vagy más által.

Genef. 1. 17.) Az jónak és g. nosznak udáfanak fájnak gyümölcsebe ne egyet: mert valamely napon abban ejenél halálnak halálával halál meg. Rom. 8. 3. 6.) A mi az Törvénynek leheretése vala, az Isten az ő fiat el bocsáta az bűnét, hogy a Törvénynek amasz jussa, vagyon meg igazítsa, ott bennünk bé tellyel. dnék.

9. *Eleget tehetünk-e mi magunk által?*

Semmi részről nem: sőt inkább napról napra adosságunkat őregbitten őregbittytök. Máth. 6. 12.) Es bocsátsa meg a mi vétkeinket.

10. *Mi módon közben járót kell tehát keresnünk a ki által eleget tegyünk?*

A ki valóságos ember is ugyan és tökéletes igaz, de egyszerű s mind igaz Isten is legyen. Esai. 7. 14.) Imé egy szűz fogad az ő méhében és szálhat és nevezed azé Iminánuelnek, velőnk Istennek.

10. *Kitsoda pedig az a közben járót?*

A mi Urunk JESUSCHRISTUS, a mi mint az

STUS; sicut articuli symboli Apostolici summam nos docent.

1. Timoth. 2. 5.) Unus est mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus.

1. 2. *Quod est illud symbolum?*

1. Credo in DEUM Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ. 2. Et in JESUM Christum, Filium ejus unigenitum, Dominum nostrum. 3. Qui conceptus est de Spiritu sancto; natus ex Mariâ virgine. 4. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus; Descendit ad inferos. 5. Tertio die resurrexit à mortuis. 6. Ascendit ad cœlos; sedet ad dexteram DEI Patris omnipotentis. 7. Inde venturus est judicatum vivos & mortuos. 8. Cre-

8. Credo in Spiritum sanctum.
 9. Credo sanctam ecclesiam catholicam; sanctorum communionem. 10. Remissionem peccatorum. 11. Carnis resurrectionem. 12. Et vitam æternam.
 13. *In quot partes distribuitur hoc symbolum?*

In tres partes. Prima est de Deo Patre & nostri creatione. Secunda de Filio, & nostri redemptione. Tertia de Spiritu sancto, & nostri sanctificatione.

14. *Cur tres nominas. Patrem, Filium, & Spiritum sanctum?*

Quia DEUS ita se in suo verbo patefecit, quod tres hæ distinctæ personæ sint unus ille verus & æternus DEUS.

1. Ioh. 1. 7.) Tres sunt qui in celo testantur, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres unum sunt.

De Deo Patre.

15. *Quid veritas, etiam dicitur?*

zek a' szent Lélekben, 9. Hi-
zem a' közönséges keresztyéni
Anyaszentegyházat; a' szenteknek
egygyeiségét. Bűneinknek bocsá-
nattyát. 11. Testünknek fel-
támadását. 12. És az örök é-
letet.

13. *Hány részekre osztatik az
Apostoli Credo?*

Három részekre: Mert az első vagy az
Atya Istentől és a' mi teremtetésünkről. A'
második a' Fiutól, és a' mi megváltatásunk-
ról. A' harmadik a' szent Lélekről, és a' mi
megszentelésünkről.

14. *Miért nevezsz hármat, úgy mint
Atyát, Fiut, és szent Lelket?*

Mert az Isten az ő igejében így jelentet-
te ki magát, hogy a' három egymástól meg-
különböztetett személyek, legyenek ama-
z egyigaz örökké való Isten.

(1. Johán. 1. 7.) Hárman vagynak az égben, a' kik bá-
zonyságott részenek, az Atya, az Ige, és a' szent Lé-
lek, és ez a' három egy.

Az Atya Istentől.

15. *Mit hiszsz, mikor azs vallod?*

B

Hi-

Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli & terræ?

Credo æternum Patrem Domini nostri Jesu Christi, qui omnia ex nihilo creavit, propter Christum, meum quoq; Deum & Patrem meum esse.

Heb. 12. 1.) Quæ cernimus, non sunt ex apparentibus facta (Gal. 4. 7.) Non estis servi, sed filii, & si filii, etiam hæredes per Christum.

16. *Quid est providentia Dei?*

Omnipotens & ubique præiens Dei vis, quæ cœlum & terram cum omnibus creaturis tanquam manu sustinet ac gubernat; ut omnia divino ejus consilio contingant.

Act. 17. 25.) Ipse dat omnibus vitam, & halitum, & omnia.) Eph. 1. 11.) Omnia efficit ex consilio voluntatis suæ.

De DEO Filio.

16. *Quare Filius Dei appellatur JESUS, hoc est, Salvator?*

Quia nos salvat ab omnibus peccatis nostris.

Hiszek a' mindenható Atya Istenben, menynek és földnek teremőjében.

Hiszem-hogy a' mi Urunk JESUS Christusnak örökké való Atyya a' ki mindeneket semmiből teremtett, az én Christusomélt ennékem is Istenem és Atyám legyen.

Heb. 11. 3.) A' miket nézünk, nem lőttünk azokból a' mélyek réiszenek, (Gal 4. 7.) Nem vagytok többé szolgák, hanem fiak, és ha fiak In emnek örökkől is vagytok a' Christus által.

10. *Micsoda az Istennek gondviselése?*

Az Istennek mindenható és mindenütt jelen lévő ereje, mélyen a' mennyet és a' földet, minden teremtett állatokkal egyetemben, mint egy kezével tartja és igazgattja, úgy hogy mindenek az ő Isteni tanásából történnyenek.

Acl. 17. 25.) Eőád mindeneknek életet és Isehelletet és mindeneket (aphel. 1. 4.) Mindeneket tselekezik az ő akaratyának tanásából.

A' Fiu Istenről.

14. *Miért nevezetik az Istennek Fia JESUSnak, az az, üdvözítőnek, avagy szabadítónek?*

Mert minket minden bűneinkből megszabadit és üdvözit.

Matth. 1. 21.) Vocabis nomen eius IESVM. Ipse enim liberabit populum suum ex peccatis ipsius (Act. 4. 12.) In nullo alio salus est: nec est aliud nomen sub cælo, per quod oporteat nos servari.

18. *Quare appellatur CHRISTUS, hoc est, unctus?*

Quòd à Patre ordinatus, & à Spiritu sancto unctus sit; summus propheta ac doctor, & summus pontifex, & rex.

1. Cor. 1. 30.) Qui (Christus IESVS) factus est nobis sapientia à DEO, iustitiaque & sanctificatio, & redemptio. (Iohan. 1. 18.) DEVM nemo vidit unquam: unigenitus ille filius, qui est in sinu Patris, ille nobis exposuit. (Heb. 9. 28.) Christus semel oblatus est, ut multorum peccata tolleret. (Rom. 8. 34.) Christus ad dexteram DEI interpellat pro nobis. (Psal. 110. v. 1. 2.) Dixit Iehova Domino meo: Dominare in medio inimicorum tuorum.

19. *Quam ob causam Christus vocatur Filius Dei unigenitus?*

Quia solus est naturalis DEI Filius, quem Pater ab æterno genuit.

Psal. ... 7) Iehovah dixit mihi: Filius tuus es enim, ego hodie genui te.

20. *Qua de causâ appellas Christum DOMINUM nostrum?*

Quia

M:zsh. 1. 21.) Nevezed őtet IESVSnak, mert ő szabadította meg az ő népet az ő bűneitől. (Azt 4. 12.) Ninsten, senkiben másban üdvösség. nem is adatott az emberek között ég alatt más név, a mely által kellene meg mentatnunk.

18. *Miért neveztetik Christuinak, az az, megkenetettnek?*

Mert az Atyától rendeltetett, és a' szent Lélekkel felkenetett, fő Prophetává és Tanítóvá, fő I'appá és Királlyá.

1. Corinthe 1. 30. A' ki (a' Iesus Christus) rétetett mi nekünk az Istentől böltséggé és valtsággá. (Ioh. 1. 18.) Az Istent soha senki nem látta hanem amaa egygyetlen egy szülött Fiu, a' ki az ő Atyának kebelében vagyon, befáéllette meg mi. nekünk. (Heb. 9:22.) A' Christus egyszer meg aldoztatott, hogy sokaknak bűneiket elvenné. (Rom. 8. 14.) A' Christus az ISTENnek jobján esdedzik mi etet. rünk. (Psal. 110. 1. 2.) Monda az Vr az én Vramnak, utalkodgyal a' te ellenségidnek közepettek.

19. *Miokért hivattatik az Christus Istennek egygyetlen egy szülött Fiának?*

Mert csak ő egyedül az Istennek természet szerént való Fia, a' kit az Atya örök üdöktől fogva szüle.

Psal. 2. 7.) A' Iehovah mondott énnékem; én som vagyok te, én ma szültelek tégedet.

20. *Miokért nevezed a' Christus Mi Vrunknak?*

Quia pretioso suo sanguine nos sibi vindicavit.

1. Iohan 1 7) Sanguis IESU Christi, Filius eius, purificat nos ab omni peccato,

21. *Quid credis, cum dicis:*

Conceptus est de Spiritu sancto; natus ex Mariâ virgine?

Quòd ipse Filius DEI naturam verè humanam, ex carne & sanguine virginis Mariæ, operatione Spiritus sancti assumpsit.

LUC. 1 35.) Spiritus sanctus superveniet in te (Maria) & virtus Altissimi obumbrabit te; propterea etiam, quod nasceretur ex te sanctum, vocabitur Filius DEI.

22. *Quid credis, cum dicis:*

Passus est?

Eum toto quidem vitæ suæ tempore, præcipuè verò in ejus extremo, iram DEI adversus peccata nostra sustinuisse.

2. Pet 2 24.) Qui peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum, eujus vibicibus sanati estis.

23. *Cur Christus sub iudice*

Pontio Pilato passus est?

Ut innocens coram iudice politico,

Mert az ő drágalátos vérével minket száj-
 tivá tört.

1. Joh. 1. 7.) Az IESVS Christusnak, az ő Fiának, vé-
 re tűz út meg minket minden bűneinktől.

21. *Mit b. szesz mikor azt
 mondod:*

Fogontaték a' szent Lélektől,
 születék a' szűz Mariától?

Hogy az Istennek Fia a' szűz Mariának
 testéből és véréből a' szent Léleknek mun-
 kálkodása által, igaz emberi természetet
 vőtt fel.

Luc. 1. 35.) A' szent Lélek szállt te reád (Marja) és a'
 magosiágbelinek ereje árnyékoz be tegedet. An-
 nakokért az is a' mi te belőled születik a' szent,
 Istennek Fianak hivattatik.

22. *Mit b. szesz mikor azt mondod:
 Szenyvede?*

Hogy ő tellyes életének idejében - is u-
 gyan, de főképpen halálakor, az Istennek
 a' mi bűneinkért való haragját meg szeny-
 vedte.

1. Pet. 2. 24.) A' ki a' mi bűneinket viselte az ő testé-
 ben a' fin, kinck kékjeivel meg gyógyítottatok.

23. *Miért szenyvedett a' Christus
 Póntius Pilatus alatt?*

Hogy ő artatlan lévén a' külső Polgára

litico damnatus, nos à DEI iudicio eximeret.

Luc. 23. v. 22. 24.) Pilatus dixit: Nullam noxam faveam in homine isto.

24. *Quare CHRISTUS crucifixus est?*

Vt maledictionem, quæ mihi incumberebat, in se reciperet.

Galat. 3. 13.) CHRISTUS nos redemit ab execratione legis, dum pro nobis factus est execratio. Scriptum est enim: Execrabilis est quisquis pendet in ligno.

25. *Quà de causâ Christus est mortuus?*

Propterea quòd iustitiæ DEI nullo alio pacto pro nostris peccatis potuit satis fieri.

Matth. 2. v. 14. 15.) Vt (Christus) per mortem aboleret eum, penea quem est mortis robur, hoc est, diabolum; & liberos redderet, quotquot metu mortis per omnem vitam obnoxii erant servituti.

26. *Quare Christus etiam sepultus est?*

Vt eo testatum faceret, se verè mortuum esse.

Matth. 27. v. 59. 60.) Iosephus cum accepisset corpus (Iesu) posuit in monumento suo novo.

társaságbeli bíró előtt halálra ítéltetvén, minket az Istennek ítéleti alól ki venne.

Luc. 23. v. 13. 14.) Monda a' Pilatus: Semmi bűnt nem találtam ebben az emberben.

21. *Miért fűszítetett meg a' Christus?*

Hogy az átkot a' melly én rajtam vala magára venné.

Galat. 3. 13.) Az Christus meg váltott minket az Törvénynek átkától, a' mikor mi ezértünk átkosok lőtt. Mert meg vagyen írva: Atkott valaki fűgg.

35. *Miokért halt meg a' Christus?*

Ezokáért, mert az Isten igazságának sem, miképpen a' mi bűneinkért külömben eleget nem tehetett volna.

Heb. 2. v. 14. 15.) Hogy (a' Christus) az halálnak általa el rontaná azt, a' kinek az halálnak bírodalma vala, az az, az ördögöt, es meg szabadítaná valakik az haláltól való felelemnek miatta tellyes életben rabok valának.

22. *Miért temettetett el-is a' Christus?*

Hogy azzal meg bizonyítaná hogy ő valósággal meg halt légyen.

Marth. 27. v. 59. 60.) Az Ioseph mikor a' Iesusnak tetkét le vőtte volna, helyezetté az ő koporsójában.

27. *Cur additur:*

Descendit ad inferos?

Vt in gravissimis tentationibus, me hac consolatione sustentem, quod Dominus meus JESUS CHRISTUS inenarrabilibus animi sui angustiis & cruciatibus me ab angustiis & cruciatibus inferni libera-
VIT.

Isai. 53. 5.) Ipse (Messias) dolore afficitur à defectionibus nostris, atteritur ab iniquitatibus nostris. (*1. Sam. 2. 6.*) Dominus deducit in infernum, & reducit.

BCU Cluj / *28. Cur Christus*

Resurrexit?

Vt nos posset justitiæ, quam nobis suâ morte pepererat, participes facere.

Rom. 4. 25.) Qui traditus est in mortem propter offensas nostras, & excitatus propter justificationem nostri.

29. *Quomodo intelligitur illud*

Ascendit ad cœlos?

Quod aspicientibus discipulis? Christus in cœlum sublatus est, ut ibi sedeat ad dextram Patris?

27. Miért reszdedezt-iz hozzá; Sz. álla-
pokokra?

Hogy az én nehéz kísértetemben; magam-
mat ezzel az vigasztalással táplállyam, hogy az
én Uram Jesus Christus az ő szívének és lel-
kének ki mondhatatlan szorongattatásával,
győzelmével, engemet az Pokolnak kényyai-
tól és győzelmétől meg szabadított.

Ésai. 53.3.) Eő (a' Messias) fájdalommal illette
a' mi alnokságinkért. (1. Samuel. 2. 6.) Az Vt meg
öli, és ismét meg elevenít, a' pokolig alá vét és ismét
fel hoz.

28. Miért támadott fel a' Chri-
stus?

Hogy minket az ő halálával keresett igaz-
ságban részesekké tehetne.

Rom. 4. 25.) Ki halálra adattatott a' mi bűneinkert és
fel támadott a' mi meg igazulásunkert.

29. Miképpen érted ezt:
Fel méne mennyekben?

Hogy a' Christus az Apostoloknak láttok-
ra a' mennyekben fel vétetett, hogy ott az
Atyának jobbjára üllyön.

Ad 1. 3.) Ascendentibus illis elevatus est.

30. *Cur additur*

Sedet ad dexteram Dei?

Quia Christus idcirco in cœlum ascendit, ut se ibi caput Ecclesiæ suæ declaret.

Eph. 1. 20. 21. 22.) Collocavit (Christum) ad dexteram suam in cœlis, longe supra omne imperium, eumque constituit caput Ecclesiæ.

31. *Quare Christus*

Venturus est iudicatum vivos & mortuos?

Vt nos ad se in sempiternam gloriam traducat.

Math. 25. 34.) Tum dicet Rex illis, qui ad dextrâ ipsius erunt: Ad este benedicti Patris mei, possidete regnum paratum vobis à factio mundi fundamenta.

De SPIRITU sancto.

32. *Quid credis de*

Spiritu sancto?

Quòd sit verus & æternus Deus cum æterno Patre & Filio; & quòd me per veram fidem, Christi, & omnium eius beneficiorum, participem faciat.

Mat. 1. 8.) Az ő szemek láttára fel emelteték.

30. *Miért tételik az-ís hozzá:
ülc az Istennek jobja felől?*

Mert az Christus azért ment fel a' mennyekben, hogy ott ő magát az ő Anyaszentegyházának fejének lenni ki nyilatkoztassa. (Ephes. 3. v. 10. 21. 22.) Helyhez tette a' Christust az ő jobkeze felől a' mennyekben, minden birodalom fokkal felül, és őtet vette az Anya szent Egyháznak fejévé.

31. *Miért jövend el a' Christus itélmi
eleveneket és holtakat?*

Hogy minket magához az örökké való ditsőségben által vigyen...

Matth. 25. 34.) Akkoron mondgya a' Király azoknak a' kik job keze felől lesznek: Iertek el en Atyámnak áldottai, bírjátok az Országot, melly kefáltott tinektek villag fundamentumának fel vették: és fogva.

A' szent Lélekről.

32. *Mit hiszsz a' szent Lélekről?*

Hogy az örökké való Atyával és Fiuval, egy igaz örökké való Isten légyen, és hogy engemet igaz hitnek általa a' Christusnak és minden jó tetemenyinek részesevé legyen.

Act. 5. v. 7. 4) Cur implevit Satanastor tuum, ut mentire is in Spiritum sanctum? non ea mentis tus hominibus, sed DEO. (Galat. 3. 14) Ut promissum illum Spiritum reciperemus per fidem.

32. *Quid credis de*
 Sanctâ & Catholica CHRISTI
 Ecclesia?

Credo Filium DEI sibi ex universo genere humano cœterum ad vitam æternam electum, per Spiritum suum & verbum servare: meque vivum hujus cœteris membrum esse, & mansurum.

Matth. 16. 18) Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam (1 Cor. 1. 1) DEVS confirmabit vos usque ad finem inculpator.

34. *Quid sibi vult*
 Communio Sanctorum?

Quòd singuli credentes, Christi & omnium ejus bonorum communionem habeant, & quòd, quæ acceperunt dona, in universorum salutem conferre debeant.

1. Iohan. 1. 1) Ut vos communionem habeatis nobiscum: & communio nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus Iesu Christo.

Az. 5. v. 3. 4.) Miért tiltótte béa' Satana' te sz' ve-
 det, hogy haz' dnal a' szent Lélek ellen? nem em-
 bernek házudál, hanem Istennek (Galat 3. 24.)
 Hogy amaz Igéttetett szent Leikét az hitnek által
 la vegyük.

33. Mit hiszese a' Christurnak kizótse-
 ges Anyaszent Egyházáról?

Hiszem hogy az Istennek Fia, magának az
 egész emberi nemzetség közzül, örök élet-
 re választott fereget, az ő szent Leikének
 és igéjének általa meg tárrya, és hogy én is
 annak a' feregnek egygyik élőtagja vagyok,
 és létegek mind örökké.

Matt 16. 13.) Ezen a' kősziklán építem, fel az
 én Anyaszent Egy-házamat. 1. Corinth 12.) Az
 Isten meg építit titeket mind végig az ártatlan-
 ságban

34. Mit hiszen a' szenteknek egygyu-
 sége?

Hogy minden hiveka' Christurnak és min-
 den ő javainak közösi és részesei legyenek, és
 hogy a' melly ajándékokat az Isteniől vörte-
 nek, azokat mindeneknek idvősségekre for-
 ditaniok kellesték.

2. Iohan 1. 3.) Hogy tinéktek is közösetek legyen
 mivelünk, és a' mi közösetegünk legyen. 2. Atyával
 és az ő Fyával a' Jesus Christussal.

35. Miért

35. *Quid credis de*

Remissione peccatorum?

Deum propter satisfactionem Christi, meorum peccatorum memoriam deposuisse, & me justitiâ Christi gratis donare.

2. Cor. 5. 19. 21.) Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, non impurando iis offensas eorum. Eum enim, qui non noverat peccatum, propter nos peccatum fecit, ut nos essemus in eo justitia Dei.

36. *Quomodo justus es coram Deo?*

Solâ fide in JESUM Christum, adeo ut sine ullo meo merito, ex merâ Dei misericordiâ, perfecta satisfactio, justitia & sanctitas Christi mihi imputetur ac donetur.

Rom. 3. v. 24, 25, 28.) Ut qui justificentur gratis, id est, ejus gratis, per redemptionem factam in Jesu Christo Quem præstituit Deus, ut esset placamentum per fidem in sanguine ipsius. Colligimus igitur fr. de justificari hominem absque operibus legis.

37. *Quid est fides salvifica?*

Est non tantum notitia, quâ firmiter assentior omnibus, quæ Deus in verbo suo patefecit, sed etiam certa fiducia, statuens mihi quoque

35. Mit hiszefsz a' bűnőknek bocsánat-
tyok felől?

Hogy az Isten a' Christusnak elég tételé-
ért minden bűneinknek emlékezetit le tét,
te, engemet a' Christusnak igazságával in-
gyen meg ajándékozott légyen.

2. Cor. 5. v. 19. 21.) Az Isten vala a' Christusban meg
engesztelvén magának ez világot, nem tulajdo-
nitván nekik az ő bűneiket. Mert azt a' ki bűnt
nem tudott vala, mi érettünk bűné tővé, hogy
mi lennénk Isten igazságává ő benne.

36. Mímodon igazulsz meg az Istennek
előtte?

Tsak egyedül a' Jesus Christusban való hit
által, el annyira, hogy minden én érdemem
nélkül, csupan tsak az Istennek irgalmaslágá-
ból, tulajdonitassék és ajándékozassék, én-
nékem a' Christusnak tőkélletes elégtétele,
igazsága, és szentsége.

Rom. 3. v. 24. 25. 28.) Vgy mint kik meg igazittatnak
ingyen, az az, Isten kegyelméből, az Jesus Chri-
stusban lőtt váltságnak általa, kit az Isten el rón-
delt, hogy engesztelő áldozat lenne az ő véreben-
való hitnek általa. Annakokaért ezt állattyük bi-
zonyosképpen, hogy az ember meg igazittatik
hitnek általa, a' törvénynek tselekedeti nélkül.

37. Mitroda az üdvözítő hit?

Nem tsak valami olly isméret, mellyel
erőskeppen egygyet értek mind azokkal, a'
mellyeket az Isten az ő igéjében ki jelentere

quoq̄, remissionem peccatorum
& vitam donatam esse, propter u-
nius Christi meritum.

(Iohan. 1. 33.) Qui recipit ejus testimonium, is ob-
signavit Deum veracem esse.

38. *Cur nostra bona opera non possunt esse
justitia coram Deo?*

Propterea, quòd nostra etiam
præstantissima quæque opera in
hâc vitâ sint imperfecta.

(Esa. 64. 6.) Omnes nostræ justitiæ sicut panniculus
abjectissimus.

39. *Quomodo bona opera nostra nihil promer-
entur, cum Deus mercedem pro his
promittat?*

Merces eâ non datur ex merito
sed ex gratiâ.

(Luc. 17. 10.) Cum feceritis omnia quæ præcep-
tunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus: nam
quod debuimus facere, fecimus.

40. *Quid te consolatur
Resurrectio carnis?*

Quòd caro mea potentiâ Christi
excitata, rursus animæ meæ uni-
nietur, & glorioso corpori Christi
conformabitur.

hanem neminémű bizonyos bizodalom-is, melly azt allattya, hogy énnekem - is bünbotsánat, és örök élet ajandekoztatott legyen az egy Christusnak érdemeért.

Joh. 1. 31.) A' ki bé véfzi az ő bizonyfágtételét, a' megpetsetlette hogy az Isten igaz legyen.

38. *Miért nem lehetnek a' mi jó tselekedetink igazság az Istennek előtte?*

Annakokaért, mert még a' mi leg drágaltosb jó tselekedetink - is tökéletlenek ez életben.

Ésai. 64. 6. Minden mi igazságink olyanok mint a' havas szony. állatnak tisztatlan ruhaja.

39. *Hogy hogy nem érdemlenek semmit az mi jó tselekedetink holott az Isten jutalmat ígér azokért?*

Az a jutalom nem adatik érdemből, hanem kegyelemből.

Luc. 17. 10.) Ha mindeneket meg tselekedendetek is, a' mellyek nektek parantsoltattanak, meg is azt mondjátok: Hasonralan szolgák vagyunk, mert a' mit tselekedni tartozunk azt tselekedtük.

40. *Mit soda vigasztaltatásodra vagy onnéked az testnek feltámadása?*

Hogy az én testem a' Christusnak hatalmával feltámasztarván, ismét az én lelkemmel egygyesülni, és a' Christusnak dicsőséges testnek hasonlatosságára formáltatni fog.

Philipp. 1. 21. Qui CHRISTVS) transfigurabit corpus nostrum humile, ut conforme fiat ejus corpori glorioso.

41. *Quam consolationem capis ex articulo de Vitâ æternâ?*

Quòd post hanc vitam plenè perfectâque beatitudine potiar.

2. Cro. 3. 2.) In hoc suspiramus, expectantes domicilium nostrum, quod è cælo est; superindui.

De Sacramentis in genere.

42. *Quoniam sola fides nos Christi participare facit; unde hæc fides proficiscitur?*

A Spiritu sancto, qui eam per prædicationem Evangelii accendit, & per usum Sacramentorum confirmat.

Iohan. 1. 1.) Nisi quis fuerit genitus ex aquâ & Spiritu, non potest introire in regnum Dei. Rom. 10. 17.) Fides ex auditu est, auditus autem per verbum Dei. (Matth. 28. 19.) Docete omnes gentes, baptizantes eos.

43. *Quid sunt Sacramenta?*

Sunt sacra signa ac figilla, seu pignora, à Deo instituta, ut per ea declaret & obsignet singulis credentibus remissionem peccatorum.

Phil. 2:31. A' ki (a' Christus) által változtattya az mi-
alázatos testünket, hogy hasonló formájulegyen
az ő dicsőséges testhez.

41. *Mitoda vigaszralast vesz esz ebből
az ágazatból:*

Hiszem az örök életet?

Hogy ez élet után tellyes és tökéletes
boldogságom lesz.

1. Cor. 5. 2.) Azért fohazkodunk; kívánvía a' mi
menynyei hajlekunkban öltözni.

A' sz. Sacramentoinokrol

közönfegelsen.

42. *Mivel a' hit részén minket egyedül ré-
szesekké a' Christusban; honnan szár-
mazik vallyon az a' hit?*

A' szent Lélektől, ki azt az Evangeliumnak
predikáltatása által felgyulasztja, és a' Sacra-
mentomokkal való éléssel meg erősíti.

loh. 3. 5.) Hanem ha valaki vízből és Lélekből szű-
letendik, de nem mehet be az Istennek országában.

Rom. 10. 17.) A' hit az hallásból vagyon, a' hallás pe-
dig az Istennek igéje által. tMatth. 23. 19. Tanítas-
tok minden nemzetségeket meg keresztelvén őket.

43. *Mitodak a' Sacramentomok?*

Istentől szereztetett szent jegyek és petsé-
tek, avagy zálogok, hogy azok által jelentse és
petséttelye meg minden hívőknek bűnök
bocsánattját.

Rom. 4. 11.) Signum accepit circumcisionis, sigillum
 fuit fidei.

44. *Quot Sacramenta instituit Christus
 in novo fœdere?*

Duo: Baptismum, & sacram
 Coenam.

De Baptismo.

45. *Quid est Baptismus?*

Est primum Sacramentum no-
 vi Testamenti, docens & obli-
 gnans, me non minùs certò san-
 guine & Spiritu Christi à peccatis
 lavari, quàm aquâ extrinsecùs ab-
 lutus sum.

Marc. 1. 4.) Baptizabat Iohannes, & prædicabat ba-
 ptismum resipiscentiæ ad remissionem peccato-
 rum.

48. *Ubi promisit Christus se nos sanguine &
 Spiritu suo abluturum?*

In institutione Baptismi, *Mat-
 thæi 28. Marc. 16.*

Ite & docete omnes gentes,
 baptizantes eos in nomen Pa-
 tris, & Filii, & Spiritus sancti.

Qui

Rom. 4. 11.) Vőtte a' köznnyül. metélkedésnek jegyét,
a' hitből való meg igazulásnak petsétét.

44. *Hány Sacramentumokat szerzett Christus az Új Testamentumban?*

Kettőt: A' Keresztiséget és a' szent Vafő-
rác.

A' Keresztiségről.

49. *Mit soda a' Keresztiség?*

Az Új Testamentumnak első Sacramen-
tuma, melly azt tanítja és meg petséli, hogy
én a' Christusnak vérével és lelkével az én
bűneimtől szintén olly bizonyoson meg tisz-
títatom, a' mint külsőképpen a' vízzel az Egy-
házi szolgától meg mosattatom.

Mat. 1. 4.) Keresztel vala Iános, és predicallya vala a'
megtérésnek keresztiségét a' bűnöknek bocsánat-
tyára.

48. *Hol igérte azt a' Christus, hogy ő minket
az ő vérével és lelkével meg moso-
gásson?*

A' Keresztiségnek szeresztetésében *Math.*
28. Marc. 16.

Mennyetek el, és tanítsatok
minden nemzetségeket, meg ke-
resztelvén űköt az Atyának, a'
Fiunak és a' szent Léleknek nevé-

Qui crediderit, & baptizatus fuerit, servabitur; Qui verò non crediderit, condemnabitur.

47. *Suntne etiam infantes baptizandi?*

Omninò. Nam cùm ad foedus & Ecclesiam Dei pertineant, per Baptismum Ecclesiae Dei inserendi sunt.

Act. 2. 39.) Vobis facta est promissio, & liberis vestris.

De Coena Domini.

48. *Quid est Coena Domini?*

Est secundum Sacramentum Novi Testamenti, in quo Christus omnes fideles de fracto pane edere, & de poculo distributo bibere iussit, additâ promissione, animam meam non minùs certò ipsius corpore & sanguine ad vitam eternam ab ipso pasci, quàm panem & vinum ore corporis percipio. Quae causa est, quòd Christus panem

ben: A' ki hiend és megkeresztelkedéndik üdvözül, a' ki pedig nem hiend, el kárhozik.

47. *Meg kellé az rsetsemő gyermekeket is keresztelni?*

Igen-is meg: mert holott ők is az Istennek frigyéhez és az Anyaszentegyházhoz tartoznak, a' kereszttség által bé kell az Istennek Anyaszentegyházában ólratniok.

Act. 1. 36) Ti nektek rétetett az ígélet és a' ti fiaitoknak.

Az Úr Vatsorájáról.

48. *Mitoda az Úr Vatsorája?*

Az Új Testamentomnak második Sacramentoma, a' mellyben a' Christus minden hiveket az el törteltetett kenyérből enni, és az el osztatott pohárból innya parantsolt, ilyen hozzá adatott ígélettel, hogy az én lelkem ő tőle az önnön testével, és vércével szintén olly bizonyoson legeltetik az örök életre, a' melly bizonyoson a' kenyeret és a' bort, testi számmal el vészem és megésem, s: az az oka, hogy a' Christus a' kenyé-

vocat suum corpus, calicem verò suum sanguinem; quodq; Apostolus Paulus panem appellat communionem corporis Christi; & poculum communionem sanguinis eius. *Matth. 26. v. 26. 27. 1. Cor. 10. 16.*

49. *Quo loco hoc Christus promisit?*

In institutione Cœnæ, quam Apostolus Paulus ex tribus Evangelistis, Matthæo, Marco, & Lucâ sic recitat *1. Corinth. 11.*

Dominus noster Jesus Christus, eâ nocte, quâ proditus est, accepit panem, & gratias actis fregit, ac dixit: Accipite, edite, Hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur; hoc facite in mei recordationem. Itidem & poculum, postquam cœnassent, dicens: Hoc poculum est novum foedus per meum san-

kenyeret ő testének, a' pohárt pedig ő vé-
rének hija, és hogy a' szent Pál Apostol- is
a' kenyeret Christus testének; a' pohárt pe-
nig az ő vérének velünk való közöltetésé-
nek nevezi, *Matth. 26. v. 26. 27. 1. Co-
rinth, 10. 16.*

49. Holott igérte Christus
azt?

A' szent Vatsorának szereztesében; a'
mellyet szent Pál Apostol a' három Evange-
listából, szent Mathébol, szent Markbol, és
szent Lukásbol így olvas el. *1. Cor. 11.*

A' mi Urunk JESUS CHRISTUS
az étszaka, a' mellyen elárultatott,
vörte a' kenyeret, és hálákat ad-
ván meg szegte és mondott: Ve-
gyétek, egyétek, ez az én testem,
melly ti érettetek meg töretik,
ezt tegyétek az én emlékezetem-
re. Hasonlatosképpen a' pohárt-
is, minek utanna vatsoráltanak
vólna, mondván: E' pohar Uj
Te.

fanguinem; hoc facite, quotiescunq; biberitis, in mei recordationem. Quotiescunque enim ederitis panem hunc, & poculum hoc biberitis, mortem Domini annuntiate, donec venerit.

50. *Quibus accedendum est ad mensam Domini?*

Iis, qui seipsum probant, hoc est, qui verè dolent, se suis peccatis Deum offendisse; confidunt autem sibi ea propter Christum remissa esse; quiq; desiderant magis ac magis in fide & integritate vitæ proficere. Secus qui faciunt, non sunt admittendi vi clavium regni cælorum.

1. Cor. 11. 28.) Exploret quisque seipsum, & ita de pane illo comedat, & de poculo illo bibat.

51. *Quid sunt claves regni cælorum?*
Prædicatio Evangelii, & Ecclesiastica

Testamentum az én vérem által:
Ezt tegyétek az én emlékezetem-
re. Mert valámenyiszor éjenditek
e' kenyeret, és ijandgyátok ezt a'
pohárt, az Urnak halálát hirdessé-
tek miglen eljövend.

*50. Kiknek kell járulniok az Urnak
asztalához?*

Azoknak a' kik magokat meg próbálják,
az az. a' kik valóban bánkodnak miatta, hogy
ők az ő bűneikkel az Istent meg bántották,
biznak peniglen, hogy azok ő nekik a' Chri-
stusért meg vagynak borsáttatván, és a' kik
kévánnak az igaz hitben és a' fedhetetlen é-
letben naponként hova tovább mind inkább
inkább éppülni. A' kik külfömben tselekesz-
nek, azokat a' menyország kultsainak erejekkel
nem kell fel borsátani.

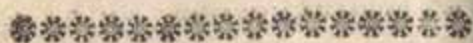
1. Corinrh. 11. 28. Meg próbálja kiki magát, és úgy
egyek ebből a' kenyerből, s. úgy igyek ebből a'
pohárból.

*51. Micsodák a' menyországnak
kültsei?*

Az Evangeliomnak predikáltatása, és az
Anyaszent Egyházi szentek, a mellyekkel a'
menyország

stica disciplina; quibus cœlum resipiscientibus aperitur, non resipiscientibus autem clauditur.

Matth. 18. 18.) Amen dico vobis: Quæcunque ligaveritis in terrâ, erunt ligata in cœlo; & quæcunque solveritis in terrâ, erunt soluta in cœlo.

PARS TERTIA,

de

Hominis à miseriâ liberati
gratitudine erga Deum.

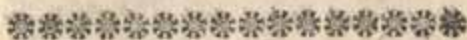
32. *Cum ab omnibus miseriis solâ Dei misericordiâ, propter Christum liberati simus, quid est, cur bona opera faciamus?*

Ut in omni vitâ nos erga Deum gratos declaremus; & ut nos ex fructibus de fide nostrâ certi simus; denique, ut vitæ nostræ integritate alios Christo lucrifaciamus.

Rom. 12. v. 1. 2.) Sistatis corpora vestra hostiam vivam, sanctam, placentem Deo, rationalem illum cultum vestrum: & ne vos configuret seculo isti, sed transformate vos per renovationem mentis
vestræ

menyország az meg térőknek meg nyittatik,
a' poenitentia tartatlanok előtt pedig bé zá-
roltatik.

Matth. 13. 12.) Bizony mondom ti néktek: Hogy va-
lamiket meg köténdetek e' földön, meg lesznek az
égben. is kötöttvete; és valamiket meg oldozandotok
e' földön, meg lesznek oldattatva az égben. is.

H A R M A D I K R E S Z

22

Nyavalyáságból meg szaba-
dittatott emberek Istenhez való hála-
adoságáról.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

32. *Holott minden nyavalyas voltunkból
csak az Istennek irgalmaságával, a' Chri-
stusért, szabadittatunk legyen meg, miért
kell tehát még-is jót tse lekednünk?*

Hogy minden mi életünkben mi magunkat
az Istenhez háladoknak lenni meg mutassuk;
és hogy mi a' minnen hűtünk-felől azok gyü-
möltseiből bizonyosokká legyünk: végezet-
re hogy a' mi feddhetetlen életünkkel egyebe-
ker-is a' Christusnak meg nyerjünk.

Rom. 12. v. 1. 2.) Allásátok a' ti testeiteket élő szent
és Isten előtt kedves áldozatul, ama' ti okos tiszte-
leteteket, és ne formállyátok magatokat é világho-
rancm változtatásátok el magatokat a' si elméteit-

nek

vestre ad hoc, ut probetis, quæ sit voluntas Dei, bona illa, placens, & perfecta. (1 Pet. 1. 10.) Studete, ut vocationem & electionem vestri firmam efficiatis. (Matth. 5. 16.) Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.

53. *Quæ sunt bona opera?*

Quæ ex verâ fide, secundum legem Dei fiunt, & ad ejus solius gloriam referuntur.

Rom. 14. 23. Quicquid non fit ex fide, peccatum est. (Ephes. 6. 17. Recipite gladium spiritûs, hoc est, verbum Dei. 1. Cor. 10. 32.) Omnia ad gloriam Dei facite.

De Lege DEI.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

54. *Quæ est Lex Dei?*

Ita sonat Exod. 20. Deut. 5:

Locutus est Deus omnia verba hæc:

Primum Præceptum.

Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te ex Ægypto, domo servitutis. Non habebis deos alienos in conspectu

nek meg ujzulása által erre, hogy meg bizonyítsa-
t k, mellyik legyen az Istennek jó, kedves, e rő-
keletes akasánya (2 Pet. 1. 10.) Igyekezzé-
t k a' ti hivataltokot és viláfsatatótokot erősíté-
tenni, (Math. 5. 16.) Vgy sünadóklyéka' ti világsó-
fagtok az emberek elött, hogy lássak a' ti jó tseleke-
deiteket, és dicsőítsék a' ti mennyei Atyatokat.

53. *Mellyek az jó tselekedetek?*

A' mellyek igaz hitből az Isten törvénye-
szerént léznek, és csak az ő nevének dicsősé-
gére vitetnek.

Rom. 14. 13.) Valami hitből nintsen bűn az. (Eph. 6. 17.) Vegyétek fel az idvőségnek fegyverét, az
az, az Istennek ígét. (2. Cor. 10. 31.) Minden-
ket az Isten dicsőségére műveljétek.

Az Istennek Törvénye-

ről.

54. *Mitoda az Istennek Törvénye?*

Az így vagyon *Exod. 20. Deut. 5.*

Szóllá ISTEEN mind ezeket az

igéket:

Első parantsolat.

Én vagyok a' te Vrad Istened, ki
tegedet az Egyiptumból, a' szolgál-
latnak házából, ki hoztalak; te de-
gyenek tenéked idegen Istenid én
előttem.

D.

Ala-

Secundum præceptum.

Ne sculpas tibi simulacrum,
 nec ullam imaginem effingas
 eorum, quæ aut supra sunt in
 cœlo, aut infra in terrâ, aut in
 aquis sub terrâ; neque incur-
 ves te illis, neque colas ea. Ego
 enim sum Dominus DEUS
 tuus, fortis zelotes, vindicans
 peccata patrum in filiis, idque
 in tertiâ & quartâ progenie eo-
 rum, qui oderunt me, & mis-
 ricordiam utens in millesimam
 eorum, qui diligunt me, & ob-
 servant præcepta mea.

Tertium præceptum.

Ne usurpes nomen Domini
 DEI tui temere. Neque enim
 Dominus dimittet eum im-
 puni-

Második parantsolat.

Ne faragi magadnak bálvány képet, sem semmi hasonlatoságot ki ne formállyad azoknak a' mellyek, vagy oda fel az égben, vagynak, vagy itt alatt e' földön; avagy a' föld alatt a' vizekben; se meg ne hajtsad magadot azoknak, se ne tiszteljed őket. Mert én vagyok a' te Vrad Istened az erős borszúskodo, ki meg borszúslom az atyáknak vérkeket a' fiakban, harmad és negyed iziglen; azokban, a' kik engemet gyűlönek, és irgalmasságot se kelezem ezer iziglen azokkal a' kik engemet szeretnek, és az én parantsolatimat meg tartják.

Harmadik parantsolat.

A' te Vradnak Istenednek névét híjában ne említed, mert nem hagygya az Vr büntetés nél-

CATECHISMUS.
punitum, qui nomen ejus vanè usurpaverit.

Quartum praeceptum.

Memento ut diem Sabbathi sanctifices; sex diebus operaberis, & facies omne opus tuum. At septimo die erit Sabbathum Domino Deo tuo. Non facies ullum opus, nec tu, nec filius tuus, nec filia tua, nec servus tuus, nec ancilla tua, nec jumentum tuum, nec advena, qui est intra portas tuas. Nam sex diebus fecit Deus caelum, terram, mare, & quaecunque in eis sunt, & requievit die septimo, ideoque benedixit diei Sabbathi, & sanctificavit eum.

kül azt, a' ki az Ő nevét hijában említi, vagy nevezi.

Negyedik parancsolat.

Meg emlekezzél rola, hogy a' szombathot meg szenteltyed. Hat napokon munkálkodjál, és minden te dolgodot tegyed. De a' hetedik napon a' te Vradnak istenednek szombathja léfzen. Semmi dolgot azon ne tégy, se te, se fiad, se leányod, sem semminémű barmod, sem pedig az jövevény melly a' te kapudon belől vagyon. Mert hat napokon teremte az Vr a' Mennyer, a' földet, a' tengert, és minden azokban lévő állatokat, és a' hetedik napon meg nyugovék, annakokaért meg áldá az Vr a' szombathot, és meg szentelé aze.

Quintum præceptum.

Honora patrem tuum & matrem tuam, ut diu vivas in terrâ, quam tibi Dominus Deus tuus daturus est.

Sextum præceptum.

Non occides.

Septimum præceptum.

Non committes adulterium.

Octavum præceptum.

Non furaberis.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nonum præceptum.

Non dices contra proximum tuum falsum testimonium.

Decimum præceptum.

Non concupisces domum proximi tui, nec concupisces uxorem proximi tui, nec servum ejus, nec ancillam, nec bovem nec asinum, nec quicquam eorum, quæ sunt proximi tui.

Elsődik parantsolat.

Tiszteljed a' te Atyádat és Anyádat, hogy holtszú ideig élly e' földön, a' mellyet a' te Urad Istened ad tenéked.

Hátsodik parantsolat.

Ne ölly.

Hetedik parantsolat.

Ne paráznalkodjál.

Nyolczadik parantsolat.

Ne lopj.

Kilenczedik parantsolat.

Ne mondj a' te felebarátod ellen hamistanu bizonyítágot.

Tizedik parantsolat.

Ne kívánnjad a' te felebarátodnak házát, se ne kívánnjad azon te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se szolgáló leányát, se ökrét, se szamarát, sem semmiét, valami a' te felebarátod-é.

55. *Quomodo dividuntur hæc præcepta?*

In duas tabulas, quarum prior quatuor præceptis tradit, quo pacto nos erga Deum geramus; posterior, sex præceptis, quæ officia proximo debeamus.

Deut. 4. 13.) Inscriptis (Iehovah) decem illa verba duabus tabulis lapideis.

56. *Quid postulat Deus in primo præcepto?*

Vt fugiam omnem idololatriam; unicum autem & verum DEUM rectè agnoscam, ipsi que soli fidam.

Math. 4. 10.) Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.

57. *Quid postulat secundum præceptum?*

Ne Deum ullâ imagine aut figurâ exprimamus, ne vè ullâ aliâ ratione colamus, quàm in verbo suo præcepit.

Isai. 40. 18.) Cui assimilabitis Deum fortem, & quam similitudinem comparabitis ei? (*Deut. 12. 32.*) Unam quamque rem, quam ego præcipio vobis, eam observantes facite; ne addito ei, neque detracto ex ei.

58. *Quid sanxit Deus in tertio præcepto?*

Vt sacrosancto ipsius nomine non nisi summâ cum religione ac veneratione utamur.

55. *Mimódon osztatnak el ezek a parantsolatok?*

Két táblákra: Az első négy parantsolattal azt adja előnkben, miképpen kellestük minékünk magunkat az Istenhez viselnünk. A második pedig hat parantsolattal azt, mivel tartozunk felebarátunknak.

Deut. 4. 11. (Beírta) Isten) azokat a tíz igét két kő táblákban.

59. *Mit kíván Isten az első parantsolatban?*
 Hogy minden bálvány imádatát el távoztassuk, az egy igaz Istent pedig igazán megismérljem, és egyedül ő benne bízzam.

Matth. 4. 10.) A te Váradot Istenedet imádjad, és csak egyedül neki szolgálj.

57. *Mit kíván a második parantsolat?*

Hogy az Istent semminémű képben avagy ábrázásban, ki ne formályuk, sem valami egyéb módon ne tiszteljük, hanem csak a mint az ő igéjében parantsolta.

Isa. 40. 18.) Mihez hasonlítottok az élő Istent, és mitso da hasonlatosságot vetek ő véle egyben? (Deut. 12. 12.) Valamit én parátsoltok tinétek, azt meg ő tisztáztok, és semmi ahhoz se no tégy, se beác el ne végy

58. *Mit hágy Isten a harmadik parantsolatban?*

Hogy az ő szentleges nevével küldömben nem, hanem csak nagy tisztelettel és bódcsaléttel éllyünk.

Psalm. 135. 27.) Dicent iugiter: Magnificetur Iehovah.
 Jerem. 5. 12.) Eminentur Iehovah.

39. *Quid precipit Deus in quarto precepto?*

Ut ministerium verbi, & Scholæ conferventur; utq; ego cum aliis studiosè cœtûs, divinos frequentem; deniq; ut in omni vitâ à pravis actionibus vacem, atq; ita sempiternum Sabbathum in hac vitâ exordiar.

Execch. 20. 12.) Sabbathâ meâ dedi eis, ut essent signa inter me & eos; & scirent, quod ego Dominus sanctificans eos. (Act. 2. 42.) Erant perdutantes in doctrinâ Apostolorum, & communicatione, & fractione panis, & precibus.

40. *Quid nobis Deus injungit in quinto precepto?*

Ut omnibus qui nobis præsunt, debitum honorem, amorem, & fidem præstemus.

Rom. 13. 1.) Omnis animâ potestatibus supereminentibus subiecta esto.

41. *Quid flagitat Deus in sexto precepto?*

Prohibendo cædem, docet, se radicem & originem cædis, iram sci-

Pfal (5. 27.) Mondjuk szüntelenül: Magasztaltat-
sék az Ur. (Jerem. 5. 2.) Hazudván meg ragadják az
Urat

*59. Mit parantsol Isten a' negyedik
parantsolatban?*

Hogy az Anyaszentegyházbeli szolgálót és
a' Scholák meg tartassanak, és hogy én egye-
bekkel egygyütt a' szent gyülekezeteket szor-
galmatoison gyakorollyam; végezetre hogy
tellyes életemben a' vérkes tselekedetekből
magamot meg tartoztassam, és ekképpen a-
maz örökké való szombathoz ebben az élet-
ben el kezdjem.

Ezech. 20. 12.) Az én Szombathimát a' drám ő nekik,
hogy leunének jegyek én közöstem és ő közögtök,
és meg tudniak, hogy én vagyok az Ur, a' ki őket
meg szentetem (Act 2. 42.) Foglalatotok valának
az Apostoloknak is dományokban, jezségokak
egy mással való közötteleiben; a' kenyérnek
meg őreteleiben, és a' könyörgésben.

*60. Mit ad nekünk előnkben az Isten az
ötödik parantsolatban?*

Hogy mindenkhez a' kik mi előttünk jár-
nak, illendő tisztességgel, szerezettel és hű-
séggel legvünk.

om 11. 1.) Minden lélek a' felső hatalmosságoknak
alásjok vettek.

*61. Mit kíván Isten az hatodik pa-
rantsolatban?*

Tiltván az öldöklést, azt tanítja, hogy ő
a' öldöklésnek gyökerét és eredetét is, úgy

scilicet, odium, & vindictæ cupiditatem pro cæde ducere.

1. Ioh. 1. 16.) Quisquis oderit fratrem, homicida est.

§ 2. *Qua est sententia septimi præcepti?*

Omniem turpitudinem nos detestari debere, contraque temperanter, modestè, & castè vivere oportere.

1. Thess. 4 §. 3 4) Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestri, ut abstinatis a fornicatione; ut sciat vestrum unusquisque suum vas possidere in sanctificatione & honore, non in morbo cupiditatis.

§ 3. *Quid verat Deus octavo præcepto?*

Furti nomine comprehendit, quicquid est malarum artium, quibus aliena captamus: nec non omnem avaritiam, & divinorum donorum abusum.

1. Thess. 4 6.) Ne quis opprimat, & habeat quasi in negotio fratrem suum. (1. Cor. 5. 10.) Neque avari, neque rapaces, regni Dei hæreditatem possidebunt (Prov. 10. §. 1. 9.) Ale me cibo demens mei, ne satiatus ementiar, ne dicam: Quis est Jehovah?

§ 4. *Quid exigit nonum præceptum?*

Vt omnis generis mendacia fugiam, veritatem constanter profi-

int a' haragot, irégyfűget, és a' bőszu állaf-
való kívánságot, és öklés gyanánt tartyz.
(oh. 1. 15.) Valaki gyűlöli az ő atyafiat, gyilkosan.

*62. Mitoda értelme a' hetedik pa-
rantsolatnak?*

Hogy minden fertelmességet minéktünk
álunk kelleffek, és ellenben mértéklete-
n, széméremetesen, és tisztán éllyünk.

Thef. 4. v. 1. 4.) Ez az Istennek akarata, a' ti meg
szenteltetétek, hogy meg ta. torzassatok maga-
tokat a' pájkosságtól, hogy tudja kiki közüle-
tek bizni az ő edenyét szentségben és tisztesség-
ben, nem kívánságnak nyavalyájában.

*63. Mit vilt Isten az nyolczadik pa-
rantsolatban?*

A' lopásnak neve alatt bé foglal minden
le gonosz mesterségeket, a' mellyekkel az
éső kapdosunk, és minden fűvényiséget,
az Isten ajándekival való gonoszul élést.

Theffal. 4. 8.) Senki meg ne nyomorítsa, se meg ne
tsallja az ő atyafiat (1. Cor. 6. 10.) Sem az fűvé-
nyek, sem a' ragadozók, az Isten országának örök-
séget nem bírják (Prov. 10. 1. 9.) Taplally en-
gem szük éledellek, hogy meg elegedvén meg ne
ragadjalak, és azt ne mondjam: Kirsoda az le-
hova?

*64. Mit kíván a' kilentzedik paran-
tsolat?*

Hogy mindennemű hazugságokat el tá-
zasslak, az igazságot alhatatosan megval-
hyam

tear, famam denique illorum defendam.

Eph. 4. 25) Deposito mendacio loquimini veritatem quisque cum proximo suo.

85 *Quid prohibet decimum præceptum?*

Ne vel minimâ cupiditate aut cogitatione adversus ullum Dei præceptum corda nostra sollicitentur.

Rom. 7. 7) Concupiscentiam non nossem esse peccatum, nisi lex dixisset: Non concupisces,

86 *Cur Deus vult legem suam adeo severe prædicari, cum nemo in hac vitæ eam perfecte servare possit?*

Vt agnoscamus, quanta sit naturæ nostræ ad peccandum propensio, tantoque avidius justitiam in Christo exoretamus. Deinde & gratiam Spiritus sancti imploremus, quô in dies magis ac magis ad imaginem Dei renovemur.

Rom. 7. 25) Idem ego mente quidem servio legi Dei, carnis vetô legi peccati. (*1. Cor. 9. 24.*) Sic currite, ut comprehendatis.

De preceatione.

87 *Quomodo gratiam Spiritus sancti, & reliqua Dei dona debemus potere?*

lyam, és végezetre egyebeknek jó híreket
neveket oltalmaztam.

Eph. 4. 25.) Le tévén a' hazugságot szollyások igazsá-
got egygyen egygyen a' t' felebarátotokkal

65. Mit tilt a' tizedik parantsolat?

Hogy csak valami kisebb kívánságtól avagy
gondolattól is az Istennek valamelyik pa-
rantsolatya ellen a' mi sziveink ne szorgal-
maztassanak, avagy igazgattassanak.

Rom. 7. 7.) A' kívánásgor nem tudtam volna, hogy
bűn légyen, ha a' Törvény nem mondotta volna:
Ne kívánj.

66. Miért akarja az Isten az ő Törvényét
olyan keményen hirdettetni, holott senki nincs
a' ki azt tökéletesen meg tarthatna?

Hogy meg ismerjük melly igen nagy haj-
landosága legyen a' mi természetünknek a'
vétekezeire, és annyival ajratásban kíványuk
a' Christusban való meg igazolást. Továbbá,
hogy a' szent Léleknek kegyelmét is kérjük,
hogy napról napra mind inkább inkább meg
ujjittassunk az Istennek ábrázatlyára.

Rom. 7. 25.) Azon én c. mémmel szolgálok ugyan az
Isten törvénynek, de testemmel a' bűnnek törvé-
nyének. (1. Cor. 9. 24.) Vgy fussatok hogy a' jutal-
mas el vehessétek.

Az imádságról, avagy könyör-
gésről.

67. Miképen kell a' sz. Léleknek kegyelmét,
és az Istennek több ajándékját kérnünk?

Id nos Christus docet *Matth. 6.*
Luc. 11.

Pater noster qui es in cœlis :

1. Sanctificetur nomen tuum.
2. Adveniat regnum tuum.
3. Fiat voluntas tua, quemadmodum in cœlo, sic etiam in terra.
4. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
5. Et remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris.
6. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. Quia tuum est regnum, & potentia, & gloria in secula, Amen.

68. *Cur præcepit Christus, ut ita Deum compellemus:*

Pater noster?

Ut convenientem Dei filiis re-
veren-

Arra minket meg tanit Christus Urunk
Matth. 6. és Luc. 11.

Mi Atyánk ki vagy a' mennye-
 ken: 1. Szenteltéléka' te neved:
 2. JÖJJÖN a' te országod: 3. Légyen
 a' te akaratod, miképpen a' meny-
 ben azonképpen itt e' földön is.
 4. A' mi mindennapi kenyerünket
 add meg mi nekünk ma: 5. Es
 bocsásd meg mi nekünk, a' mi
 vétkeinket, a' miképpen mi is
 megbocsátunk ellenünk vétkez-
 teknek: 6. És ne vigy minket a' kí-
 sértetben, de szabadíts meg min-
 ket a' gonosztól. Mert tiéd az Or-
 szág, a' hatalom, és a' dicsőség mind
 örökkön örökké, Amen...

87. *Miért parancsolt a' Christus hogy
 az Istent így szólítsuk meg:
 Mi Atyánk?*

Hogymi bennünk Isten fiaihoz illendő
 örvéletet és bizodalmat szerezzena' feől,
 E hogy

rentiam & fiduciam in nobis exci-
tet, nimirum Deum, quæ verâ fide
ab eo petimus, nobis multò minùs
negare, quàm parentes nostri no-
bis bona terrena denegant.

Matth. 7. 11.) Si vos, qui mali estis, nobis dona bona
dare liberis, quantò magis Pater ille vester, qui est
in cœlis, dabit bona ista, qui petierit ab ipso!

69. *Cur additur:*

Qui es in cœlis?

Ne de cœlesti majestate DEI
quippiam terrenum cogitemus: &
simul, ut ab ejus omnipotentia
quæcunq̃ nobis necessaria sunt
expectemus?

Act. 17. 24.) Deus ille, qui fecit mundum & omnia
quæ in eo sunt, cum sit cœli & terre Dominus, in
templis manu factis non habitat.

70. *Quæ est prima petitio?*

Sanctificetur nomen tuum;

hoc est: Da, ut gloriam tuam omni-
bus rebus præponamus?

Psal. 113. 3.) Ab ortu solis usque ad occasum eju-
sit laudatum nomen Jehovæ (Psal. 115. 1.) Non no-
bis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da glo-
riam.

71. *Quæ*

hogy tudni-illik az Isten azokat a' mellyeket igaz hittel ő tőle kérünk semmivel inkább meg nem tagadja tőlünk, mint a' mi szüleink e' földi jókat.

Matth 7. 11.) Hogy ha ti a' kik gonoszok vagytok a' ti fiaitoknak tudtok jó ajándékokot adni, mennyivel inkább a' ti menyici Atyátok ajándékot azoknak, a' kik ő tőle kérnek.

69. *Miért adatik hozzá ez:*

Ki vagy a' menynyekben?

Hogy az Istennek menynyei Felsége földi semmi földi dolgot ne gondollyunk, és egyszer s-mind hogy mindeneket, a' mellyek mi nekünk szükségesek, az ő mindenhatóságától várjunk

Ad. 17. 24.) Az Isten a' ki teremtette e' világot és mindeneket a' mellyek ebben vagnak, mivel földnek, Menynek vna, kezei tsinaltatott Templomban nem lakozik.

70. *Mellyik az első kérdés?*

Szenteltessék a' te neved.

Azt adjad hogy a' te dicsőségedet minden dolgoknál előbb regyűk.

Pfal. 113. 3.) Napkeletről fogván mind nap nyugatra: Iani: Dicsőregetes légyen az Vrnak neve. (Pfal. 115. 1.) Nem nekünk, Vram, nem nekünk, hanem a' te nevednek adjad a' dicsőséget.

71. *Quæ est secunda petitio?*

Adveniat regnum tuum:

hoc est:

Da, ut secundum nōminis tuæ gloriam, salutem æternam, seu regnum gloriæ, nobis proponamus in regno potentiæ, & gratiæ.

Philipp. 3. 14.) Unum ago: ea quidem, quæ à tergo sunt, obliviscens, ad ea vero quæ à fronte sunt, contendens, scopum versus feror, ad proximum supernæ vocationis Dei, quæ est in Christo Iesu.

72. *Quæ est tertia petitio?*

Fiat voluntas tua, quemadmodum in cælo, sic etiam in terrâ:

hoc est:

Ut voluntati propriæ renuntiantes, tuæ voluntati promptè pareamus; quemadmodum faciunt Angeli in cælo

Matth. 16. 24.) Qui me vult sequi, abneget seipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. (*Psal. 148. 10.)* Dote me facere voluntatem tuam.

73. *Quæ est quarta petitio?*

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie; *hoc est:*

Sup-

71. *Mellyik a' második kérdés?*

Jöjjön a' te orizágod;

AZ. AZ:

Adjad hogy a' te nevednek dicsősége szerént függesszük elönkben az örök idősséget, avagy a' dicsőségnek orizágát, a' hatalomnak és kegyelemnek országában.

Phil. 3. 14.) Egy dolgot tselekezem hogy azokat, a' mellyek hatam megett vagynak el felejtven azokra pedig, a' mellyek elöttem vagynak, igykezhven, a' szél felé futok, az littenek a' Christus Iesusban való mennyei hivataljának jutalmánsk el vételére.

72. *Mellyik a' harmadik kérdés?*

Légyen a' te akaratod, miképpen mennyben azonképpen itt e' földön is;

AZ. AZ;

Adjad hogy a' minnen magunk saját akaratyát hátra hagyán, a' te akaratodhoz kész engedelmesseggel legyünk, a' miképpen az Angyalok az égben tselekezhnek.

Matth 16. 24.) Az ki engemet kövteni akar, tagadja meg önnön magát, es vegye fel az ö keresztit s. kövessen engemet (Mát. 14. 10. Taníts meg engemet a' te akaratodat tse' ekednem.

73. *Mellyik a' negyedik kérdés?*

A' mi mindennapi kenyerünk add meg minékünk ma

AZ. AZ:

Suppedita nobis omnia, quæ ad hanc vitam sunt necessaria.

*Prov. 10. 2.) Paupertatem aut divitias ne des mihi :
ale me cibo demens mei.*

74. *Quæ est quinta petitio ?*

Remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris :

hoc est :

Nobis miserrimis peccatoribus peccata nostra ne imputes : quemadmodum nos quoque hoc tuæ gratiæ testimonium in cordibus nostris sentimus, quòd propositum habemus omnibus ignoscere.

Matth. 5. v. 14. 15.) Si dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester cœlestis debita vestra. Si autem non dimiseritis hominibus peccata eorum, nec dimittet vobis Pater vester peccata vestra.

Ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo ;

hoc est :

Quoniam diabolus, mundus, & caro

Szolgáltass ki minékünk mindengket, valamelyek ez életnek tápláltatására szükségesek. (Prov. 10. 3.) Szegénységet, avagy kár dajrágot ne addj énnékem, hanem táplálly engemet hozzáam illen, 48 real delt kóstal, éledellel.

74. Mellyik az ötödik kérdés?

Botsájd meg minékünk a' mi bűneinket, a' miképpen mi-is meg borsátunk ellenünk vétkezteknek.

AZ AZ:

Minékünk nyavalyás bűndökönek a' mi bűneinket ne tulajdonítsad, a' miképpen mi-is ezt a' te mi hozzánk való kegyelmednek bizonyosságát a' mi sziveinkben érezzük, hogy elszánt / zándékunk légyen a' mindeneknek való meg borsárára.

(Marth. 6. 7. 1-15.) Ha meg borsátandjátok az embereknek az ő bűneiket, meg fogja borsátani ti néktek-is, a' ti menyeyi Atyát ka' ti bűneiteket. Ha peniglen ti meg nem borsátandgyatok az embereknek az ő bűneiket, a' ti menyeyi Atyátok is nem fogja meg borsátani tinektek a' ti vétkeiteket.

75. Mellyik a' hatodik kérdés?

És ne vigy minket a' kisértetben, de szabadíts meg minket a' gonosztól;

AZ AZ:

Mivel az ördög, e' világ, és a' minnen re-

caro nos continenter oppugnant ;
tu nos Spiritus tui robore firmes,
ne in hoc spirituali certamine suc-
cumbamus, sed integram tandem
victoriam obtineamus.

(Psal. 141. 20.) Spiritu tuo bono deduc me per terram
planam. (Matth. 26. 41.) Vigilate & orate, ne in-
trocatis in tentationem. Spiritus quidem est
promptus, sed caro infirma.

76. *Quomodo concludis precationem
tutam?*

Quia tuum est regnum, &
potentia, & gloria in secula ;

hoc est: Library Cluj

Omnia hæc à te petimus, quia no-
bis & vis & potes largiri. Atq; hæc
quidem ideò petimus, ut ex iis ad
nomen tuum omnis gloria redeat.

1. Chren. 28 v. 11. 12) Tua est, ó Iehova, magnitu-
do, & potentia & gloria, & æternitas, ac majestas,
imò omnia in cælo & in terrâ. Tuum est, Iehova,
regnum, ut quite extollis supra omnia in caput.
Nam divitiæ ac gloria à facie tuâ sunt, & tu domi-
nium habes in omnia, & in manu tuâ vis & po-
tentia manifestandi & confirmandi rem quam libet.

77. *Quid sibi vult parvicula.
Amen ?*

Rem certam ac ratam esse.

restűnk minket szüntelenül ostromolnak: te minket a' te lelkednek erejével erősíts meg, hogy ebben a' lelki tuskodásban meg ne győzzettségűnk, hanem végre tellyes diadalmat vegyűnk.

Pfalm. 141. 10.) A' te jóléked vezérellyen engemet egyenes földön (Matt. 26. 45) Vigyazzatok és imádkozzatok, hogy kísértésben ne essek. A' lélek kész ugyan, de a' test erőtelen.

79. Mi módon rekeszted bé a' te imádságodat?

Mert tiéd az ország, a' hatalom és a' ditsőség, mind örökkön örökké;

BCU Cluj / Central University Library Cluj

az az:

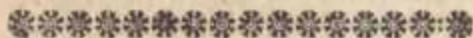
Mind ezeket te tőled kérjük, mert minélkünnk mind meg adhatod s mind meg akarod adni. Es ezeket azért kérjük, hogy ezekből minden ditsőség a' te nevedre térjen.

2. Chron. 29. v. 11. 12.) Tiéd ő Iehova, a' nagyság, a' hatalom a' ditsőség, az örökke valóság, és a' Felség, sőt tiéd mindenek, valamik a' mennyben és a' földön vagynak; Tiéd, ő Iehova, az ország, úgy mint ki fel magasztalod magadat, hogy legy minden fejedelmeknek feletté. Mert a' kirádság, és a' ditsőség mind a' te orszád elől vagynak, és te uralkodol mindeneken: a' te kezében vagyon mindenek fel magasztaltatásáa, és meg erősítettetésére való erő és hatalom.

77. Mit akar ez igétske; Amen?

Hogy a' dolog bizonyos, és erős legyen.

3. Corinth 1. 20.) Quæ quot sunt promissiones Dei
in ipso (Christo) sunt Veram, & in ipso sunt Amen.

FORMULÆ PRE- CUM.

Formula generales.

Auxilium meum sit à Domino, qui fecit
cælum & terram, *Psal. 121. 1.*

Auxilium nostrum in nomine Jehovæ, qui
fecit cælos & terram, *Psal. 124. 1.*

In nomine Dei Patris, & Filii, & Spiritus
sancti. *Matth. 28. 19.*

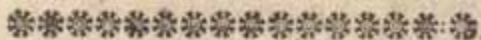
Gratia Domini JESU Christi, & charitas
Dei, & communicatio Spiritus sancti, sit cum
omnibus vobis, Amen. *2. Cor. 13. 13.*

Regi æterno, incorruptibili, invisibili, soli
sapienti DEO, honor sit, & gloria in secula se-
culorum. *1. Tim. 1. 17.*

Precatio matutina.

Omnipotens, misericors Deus, agimus ti-
bi gratias, quòd nos per hanc noctem
ad eum clementer custodieris, & in hunc usq;
diem

2. Cor. 1 20.) Az Istennek vala menyi ígéreti vagynak, mind ő benne (az Christusban) vagynak. Vgyanak és Amenek.

KÖNYÖRGÉSEKNEK FORMA.

Közönséges könyörgésnek formái.

AZ én segedelmem légyen az Urtól, a' ki teremtetten az eget és a' földet. *Psf. 121.*

A' mi segedelmünk légyen a' Jehovának nevében, ki teremtetten az eget, és a' földet, *Psal. 124, 8.*

Atyának, Fiúnak, és szent Léleknek nevében. *Matth. 28. 19.*

Az Ur Jésus Christusnak kegyelme, és az Istennek szerelme, és a' sz. Léleknek közölteése, légye mindnyajjinkal, Amé. *2 Cor. 13. 13*

A' romolhatatlan, lathatatlan, örökkévaló Királynak, az egyedül való bölts Istennek, légyen tisztesség és dicsőség mind örökkön örökké, Amen. *1. Tim. 1. 17.*

Reggeli Könyörgés.

Mindenható irgalmas Isté, halokat adunk mi renéked, hogy minket ez éjjel ily kegyelme sé meg őriztél, és hogy a' mi életünköt mind e' mai napiglan nyujtottad. Kérünk tégedet, hogy oltalozz meg minket e' nap

diem nobis vitam produxeris. Rogamus, ut nos etiam hoc die protegas, & nobis gratiam largiaris, quò cum totum ad tuam unius gloriam, & aliorum utilitatem referamus. Effice præterea, clementissime Pater, ut primùm semper quaeramus regnum tuum, & iustitiam tuam, nihil dubitantes, quin sic agentibus cætera omnia his adjecturus. Libera nos ab omni metu & periculis, quibus in hoc mundo omnibus momentis expositi sumus. Consolare & confirma, quotquot animo vel corpore sunt afflictæ.

Pater noster, &c. University Library Cluj

Præcatio vespertina.

Domine Deus, cælestis Pater, agimus tibi gratias, quòd nos per hanc diem fideò clementer custodieris, nosque assidue tot beneficiis cumules. Largire etiam, ut somno moderatè utentes, non ignavia, sed necessitati consulamus. Interea autè, dum somnum capimus, nos ab omni periculo tueri: & quemadmodum nunc nox omnia tenebris involvit; sic tu omnia nostra peccata sepeli. Largire etiam quietem & consolationem

napon-is, és adjad a' te kegyelmedet, hogy
 ezt a' nápot-is egészen csak egyedül a' te dű-
 tsőségödre, és egyebeknek hasznokra ren-
 dellyük. Tselekedjed annakfelette, kegyel-
 mes Atyánk, hogy először-is mindenkor a' te
 országodat és a' te igazságodat keressük,
 semmi nem kételkedvén benne, hogy így
 tselekedvén a' többbit-is mind hozzájok nem
 aduád. Szabadíts meg minket minden féle-
 lemtől és veszedelmektől mellyeknek e' vilá-
 gon minden szempillantásokban tételünk,
 Vigasztald és erősítsd meg vala-
 kik vagy Lélekben vagy testben nyomorgat-
 tatnak *Mis Atyánk &c.*

Estveli Könyörgés.

VR Isten, mi menynevei Atyánk, hálaikat á-
 dunk néked, hogy minket e' máis napon
 illy kegyelmesen meg őriztél, és minket
 szüntelen ennyi sok jó teteményiddel meg-
 retészt. Engedjed azt-is, hogy az alommal
 mértékletesen élvén, azzal nema' restelke-
 désre, hanem a' szükségre éllyünk. Az idő alatt
 peniglen míg mi aluszunk, minket minden
 veszedelemtől oltalmaz meg: és miképpén
 hogy mostá az éj mindeneket az ő seritlégé-
 vel elborit, úgy te minden mi bűneinket te-

nem omnibus, qui cum morbis aut aliis calamitatibus conficiantur.

Pater noster, &c.

Precatio ante concionem.

Domine JESU, quia hæc est voluntas DEI, ut studiosè divinos cœtûs frequentem, verbum ipsius diligenter audiam, utar sacramentis, & precibus publicis meæ quoque adjungam; fac ut experiar veritatem promissionis tuæ: *Ubi sunt duo vel tres coacti in nomine meo, illuc sum in medio eorum.* Aperi cor meum, ut semen verbi divini cadat in terram bonam, ibique edat fructum centuplum, & mihi sit odor vitæ ad vitam.

Pater noster, &c.

Precatio post concionem.

Domine JESU, ago tibi gratias, quòd verbo tuo lærificasti cor meum. Da, ut firmam effector dulcissimi hujus sermonis, ne auditor solùm; vocemq; in omni vitâ à pravis actionibus, atque ita sempiternum Sabbathum in hæc vitâ exordiar.

Pater noster, &c.

Bene.

mesd el: Adj nyugodalmat, és vigasztalást is, mindeneknek, a' kik betegségekkel és egyéb nyomoruságokkal tufakodnak. *Mi Aty. &c:*

Pradicatio előtt való könyörgés.

VRam Jésus, mivel ez az Istennek akarata, hogy a' sz. gyülekezeteket szorgalmatoslon gyakorollyam, az ő igéjét serényen halgassam, a' Sacramentumokkal éllyek, és a' közönséges könyörgésekhez az enyimet is adjam; adjad, hogy amaz te igéretednek igazságát meg tapasztaljam: *Valahol ketten vagy harman öszve gyűltenek az én nevemben, ott vagyok én közöttök.* Nyisd meg az én szívemet, hogy az Isten igéjének magva esék az jó földbe, és ott teremjen százannyi gyümölcset, és legyen eunékem életnek illattya az életre. *Mi Atyánk, &c:*

Pradicatio után való könyörgés.

VRam Jésus, kálákat adok te néked hogy a' te igéddel meg örvendeztetted az én szívemet. Adjad, hogy légyek ennek az édes-séges igének meg tselekedője s nem csak halgatója, és üres légyek egész életemben minden gonosz tselekedetekről, és így az örökké való szombathoz ez életben kezdjem el. *Mi Atyánk, &c.* *Ast*

Benedictio Mensæ.

Oculi omnium in te sperant, Domine, & tu das escam eis in tempore opportuno; aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione. Psal. 145. v 15 16.

Domine Deus, Pater celestis, benedic nobis, & his donis, quæ de tuâ largitate sumemus, per Filium tuum, Dominum nostrum, Iesum Christum, Amen. Pater noster, &c.

Gratiarum actio post Mensam.

Agitus tibi gratias, Domine Deus, Pater celestis, pro his tuis donis, quæ de tuâ largitate jam sumimus, per Dominum nostrum Iesum Christum, Amen. Pater noster, &c.

Precatio ante studia.

Quoniam, ô Pater luminis, sine tuo lumine & numine nihil est boni in homine, illumina, quæ sit, mentem meam radiis & fulgore veræ sapientiæ. Benedic studiis & laboribus meis. Corrobora & fulci ingenium, memoriam, & iudicium meum. Largire intelligentiam bonarum literarum, re- & sumque illarum usum. Irriga mentem meam rote cognitionis tui. Da, ut studiis precatis recte riteque colam, ad nominis tui gloriam, & aliorum ædificationem. Pater noster, &c.

Gratiarum actio post studia.

Ago tibi gratias, clementissime Deus, quod nebulas mentis meæ discussisset. Rogo te supplex, ut pro singulari tuâ misericordiâ sic mea studia

Az Isten Aldás.

MIndeneknek szemeik te reád néznek, Vriszten, és te adsz azoknak eledelt alkalmatos időben; meg nyitod a' te kezedet, és be töltesz minden élő állatot a' te áldásoddal. Psal. 145. v. 15. 16.

VR. Isten, mi menynevei szent Atyánk, áldj meg minket, és e' te ajándékodat, melyeket a' te bővleges jó voltodból veszünk a' te Fiadnak, a' mi Vrank Iesus Christusnak általa. Mi Atyánk &c.

Etel után való hálaadás.

HAlákat adunk mi tenéked, Vriszten, mi menynevei szent Atyánk, ezekért a' te ajándékaidért, melyeket a' te bővleges ajándékozásodból immár el vettünk, a' mi Vrank Iesus Christusnak általa. Amen. Mi Atyánk &c.

Tanulás előtt való Könyörgés.

Mivelhogy , ő világosságnak Atyja, a' te világosításod és Isteni hatalmad nélkül semmi jó ni nem az emberekben, világosítsd meg, kérlek, az én elmémet a' te igaz böltségednek sugáival és fényességével. Ald meg az én tanulásimot és műkömet. Erősítsd és éléítsd az én elmémet, elmélkedésemet és ítéletemet. Engedj jó értelmet a' Deák tudományokba, és azokkal igazán való élést, döntsd meg az én elmémet a' te ismeretenednek harminnyával. Adjad, hogy az Isteni felelemre tanító tudományokat igazán gyakoroljam, a' te nevednek dicsőségére és egyebeknek épületekre.

Tanulás után való Könyörgés.

HAlákat adok tenéked, Kegyelmes Isten, hogy az én elmémnek homályos ködeit el oszlattad. Kérlek tegedet alázatosan, hogy a' te kiváltképpen való irgalmaságodért az én tanulásimot úgy igazgassad, hogy mindenkor szemem eléd forgassam ama' mondást: **Az Istennek felelem a' böltsé-**

dia gubernes, ut semper ante oculos habeam illud:
 Timor Domini initium sapientiz.
 Pater noster &c.

*Precatio cœtus Schola-
 stici.*

Agimus tibi gratias, Domine Deus, Pater cœle-
 stis, quod fidelibus præceptoribus nos tradidisti,
 qui optimis literis nos imbuunt. Largi-
 re nobis gratiam tuam, ut ea, quæ nobis à præ-
 ceptoribus proponuntur, cupide discamus, fide-
 liter retineamus, promptè & cum iudicio reddamus.
 Da etiam, ut cuicunque studio nostros animos ap-
 plicamus, illud nobis semper propositum sit, ut te
 solum agnoscamus & colamus. Et quia humilibus
 dare soles gratiam tuam, eradica ex animis nostris
 omnem superbiam, ut his, quorum nos discipline
 tradidisti, dociles & obedientes nos præbeamus,
 itaq; tuæ solius gloriæ, atque aliorum utilitati ser-
 vire possimus.

Pater noster &c.

*Gratiarum actio cœtus schola-
 stici.*

Agimus tibi gratias, elementissime Deus, pro si-
 ngulari tua gratiâ, quod cœtus doctum & dis-
 centium in scholis, tanquam seminarius Ecclesiæ
 & Reipublicæ, conservas: adeoque nos, in his ver-
 santes, ad discendum aptos & idoneos reddis. Re-
 gamus te, ut hanc gratiam velis nobis esse pro-
 priam, illudque in vobis efficias, ut ea discamus
 in terris, quorum scientia perseverat
 in cœlis. Pater noster

&c.

Igazgassad, hogy mindenkor szemeim előtt forgassam ama mondat: Az istennek felelme a' böltsé-
ségnek kezdete. Mi Atyánk &c.

*Az Scholában tanulóknak Könyör-
gésék.*

HAlákat adunk mi teneked, Vt Isten, mi meny-
nyei Atyánk, hogy minket hűséges tanítókra
biztal, a' kik minket a' Deáki tudományokra és a'
jó elődösökre tanítanak. Adjad minkünk a' te
kegyelmedet, hogy azokat a' mellyek minkünk a'
mit tanítóinktól előnkben olvasniának nagy kevu-
faggal tanulják, hűségesen meg tartsuk, kezesen és
jó nélettel elő- is mondjuk. Engedd ezt is hogy
elmeinket valami dolognak tanulására fogjuk, min-
denkor e' legyen a' mi feletti rzeilünk, hogy egyo-
dül teged ismerjünk és tiszteljük. És mivel az
alazatosoknak szokrad adni a' te kegyelmedet,
gyomlály ki a' mi elmeinkből minden kevelyéget,
hogy szokhoz, a' kiknek fenyítékjek a' minket ad-
tal, meg taníthatoknak és engedelmeseknek mutat-
suk magunkat, annakokáért egyedül csak a' te di-
csőségedre és egyebeknek hátaukra szolgálhat-
sunk. Mi Atyánk &c.

*Az Scholában tanuló Deáki seregnek
hálaadásá.*

HAlákat adunk mi teneked, kegyelmes Istenünk,
ezert a' kiváltképpen való kegyelmességedert
hogy a' tanítóknak és tanulóknak seregeket a'
Scholában, ugymint az Ecclesiának és a' külső
közönséges társaságnak veteményes kertiben, meg-
tartod, és a' felett minket, a' kik azokban forgunk,
tanulási alkalmatossokká tesza. Kerünk teged
hogy ezt a' te kegyelmedet tegyél minkünk tulajdo-
nunká és azokat tanulják itt e' földön, a' mellyek-
nek tudása meg marad az égben, Amen.

Mi Atyánk &c.

Paulus Janoso dedit
mitis hanc librum
Scilicet Johanni Janoso
uis fuerat suspendam ad
viam ligna ut dicit
ago vago plus non fu
to sed deum orabo
Anno 1722 / Diebus
maxis